

Protocol, op 30 april 1963 te Tokio gesloten, tot wijziging van de op 8 oktober 1960 te Tokio ondertekende Handelsovereenkomst en Protocol betreffende handelsbetrekkingen tussen het Koninkrijk der Nederlanden, het Koninkrijk België en het Groothertogdom Luxemburg, enerzijds en Japan, anderzijds, alsmede de tezelfdertijd ondertekende Vastgestelde Notulen en brieven

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE
ZAKEN

Nr. 1

's-Gravenhage, 6 januari 1964.

Ter griffie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen: 16 januari 1964.

De wens, dat deze overeenkomsten aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zullen worden onderworpen, kan door of namens de Kamer of door ten minste dertig leden der Kamer of door de Gevolmachtigde Minister van Suriname, onderscheidenlijk van de Nederlandse Antillen te kennen worden gegeven uiterlijk op 15 februari 1964.

Ter voldoening aan het bepaalde in artikel 60, lid 2, en onder verwijzing naar artikel 61, lid 3, van de Grondwet, alsook naar artikel 24, eerste lid, van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden, de Raad van State van het Koninkrijk gehoord, heb ik de eer U Hoogedelgestrenge hiernevens over te leggen de tekst en de vertaling in het Nederlands van twee op 30 april 1963 te Tokio gesloten protocollen, respectievelijk

tot wijziging van de op 8 oktober 1960 te Tokio ondertekende Handelsovereenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden, het Koninkrijk België en het Groothertogdom Luxemburg, enerzijds, en Japan, anderzijds (*Trb.* 1963, 111)¹⁾ en

betreffende handelsbetrekkingen tussen het Koninkrijk der Nederlanden, het Koninkrijk België en het Groothertogdom Luxemburg, enerzijds, en Japan, anderzijds (*Trb.* 1963, 112)¹⁾,

alsmede van de terzelfder tijd ondertekende Vastgestelde Notulen en brieven (*Trb.* 1963, 110)¹⁾.

Een toelichtende nota bij deze protocollen, vastgestelde notulen en brieven gelieve U Hoogedelgestrenge hiernevens aan te treffen.

Wat het Koninkrijk der Nederlanden betreft, zullen de protocollen c.a. voor het gehele Koninkrijk gelden.

Aan de Gouverneurs van Suriname en van de Nederlandse Antillen is verzocht, bovengenoemde stukken op 16 januari 1964 over te leggen aan de Staten van Suriname en van de Nederlandse Antillen.

De Gevolmachtigd Ministers van Suriname en van de Nederlandse Antillen zijn van de overlegging in kennis gesteld.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

J. LUNS.

Toelichtende nota

A. Algemeen

Bij de toetreding van Japan tot het G.A.T.T. (General Agreement on Tariffs and Trade) in 1955 werd — men zie *Trb.* 1956, 37, blz. 17 — door de Beneluxlanden, evenals door een aantal andere landen, een beroep gedaan op artikel XXXV van het G.A.T.T., waardoor de toepassing van de G.A.T.T.-regels t.a.v. dit land door de Benelux voorshands werd opgeschort. Dit geschiedde, ten einde tegen marktversturende invoer uit Japan de gewenste maatregelen te kunnen treffen, hetgeen zonder zodanig beroep binnen het kader van het G.A.T.T. niet is toegestaan.

Het werd echter mede uit een oogpunt van handelsbelangen wenselijk geoordeeld aan het verlangen van Japan, zoveel mogelijk als gelijkwaardige partij te worden behandeld — een verlangen dat werd gesteund door andere landen in het

¹⁾ Nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden.

Aan
de Heer Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal

G.A.T.T. —, tegemoet te komen. Dit leidde tot de in 1960 gesloten handelsovereenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden, het Koninkrijk België en het Groothertogdom Luxemburg enerzijds, en Japan, anderzijds (*Trb.* 1960, 152, zie ook *Trb.* 1962, 60). De G.A.T.T.-verhoudingen tussen de Benelux en Japan werden hiermede zoveel mogelijk benaderd, met handhaving van het bovenbedoelde beroep op artikel XXXV van het G.A.T.T. Aldus werd het voor de Benelux mogelijk een liberalisatie ten aanzien van de handel met Japan te beproeven; daarbij kon de nationale markt worden beschermd tegen marktverstoring door toepassing van de regeling, vervat in het Tweede Protocol (*Trb.* 1960, 152) behorende bij de hierboven genoemde handelsovereenkomst. Deze regeling voorziet in de mogelijkheid om, al dan niet na gepleegd overleg, op korte termijn beperkende invoermaatregelen te nemen ingeval excessieve invoer of invoer tegen abnormaal lage prijzen ernstige schade berokkent of kan berokkenen aan de binnenlandse producent. Zulks ge'dt eveneens in het tegenovergestelde geval van dreigende of ontstane marktverstoring in Japan door de Benelux-export. Tot nu toe heeft echter geen der verdragssluitende partijen aanleiding gevonden voor consultaties of maatregelen wegens marktverstoring verschijnselen.

Daarenboven werd in genoemd protocol overeengekomen, dat voor een aantal produkten uit Japan voorschands nog invoerbeperkingen zouden worden gehandhaafd, met dien verstande dat het beleid erop zou zijn gericht deze beperkingen ten spoedigste te verzachten of op te heffen. Hierover zou jaarlijks overleg plaatsvinden tussen de betrokken landen.

Sinds het sluiten van de handelsovereenkomst van 1960 is het goederenverkeer tussen Nederland en Japan naar waarde in 1962 met ruim 38 pct. toegenomen ten opzichte van het jaar 1960. De invoer steeg in deze periode met 45 pct. en de uitvoer met 32 pct.

De uitbreiding van de Nederlandse handel met Japan gedurende de jaren 1961 en 1962 ten opzichte van 1960 is voor een groot deel te danken aan de voornoemde handelsovereenkomst.

De handel in industriële produkten neemt de belangrijkste plaats in. In 1962 bedroeg het aandeel van deze categorie van goederen ongeveer 85 pct. van de invoer uit Japan en ongeveer 67 pct. van de uitvoer naar Japan. Voor de produkten van landbouw en visserij waren deze percentages resp. ca. 15 en 33.

Het handelsverkeer tussen Nederland en Japan gedurende de laatste drie jaren laat in totaal-cijfers het volgende beeld zien:

	Invoer in Nederland uit Japan	Uitvoer van Nederland naar Japan
	(x 1000 gld.)	
1960	90 311	84 810
1961	134 989	116 598
1962	130 818	111 866

De handelsbalans vertoont een passief saldo voor Nederland. De opbrengsten van het dienstenverkeer (zee- en luchtvrachten, royalties, enz.) leveren daarentegen, evenals in de voorgaande jaren een actief saldo, hetgeen uit de hierna vermelde cijfers moge blijken.

	Ontvangsten	Uitgaven
	(in mlj. gld.)	
1960	53	9
1961	69	12
1962	59	8

(Voor gegevens betreffende de handelsbalans en het dienstenverkeer in de voorgaande jaren zij verwezen naar bijl. *Handelingen* II 60/61, 6378 (R 228) Nr. 1.)

De Japanse Regering heeft de laatste 3 jaar aanmerkelijke uitbreiding gegeven aan de geliberaliseerde invoer. Tijdens de besprekingen over de Handelsovereenkomst van 1960 bedroeg het geliberaliseerde deel van de Japanse invoer circa 40 pct.

Dit liberalisatiepercentage is inmiddels verhoogd tot 89. De percentages zijn gebaseerd op de invoer in 1959, toen het Japanse invoersysteem nog zeer restrictief was. Japan kon destijds deze restricties rechtvaardigen door betalingsbalansmoeilijkheden. Inmiddels heeft de Japanse Regering verklaard, dat er sedert medio 1962 geen betalingsbalansmoeilijkheden meer zijn.

Nu nimmer een beroep op de vrijwaringsclausule behoefde te worden gedaan, geeft de hierboven geschetste ontwikkeling de Regering aanleiding op de ingeslagen weg voort te gaan.

Japan is sedert zijn toetreding tot het G.A.T.T. in toenemende mate uiting blijven geven aan de vurige wens, door de intrekking van het beroep op artikel XXXV door de landen, die dit beroep nog immer handhaven, niet langer in een uitzonderingspositie te verkeren.

Het Verenigd Koninkrijk, Nieuw-Zeeland, Ghana, Cuba en Tunesië zijn hierin voorgegaan door aan het Japanse verlangen gevolg te geven en van een verder beroep op bedoeld G.A.T.T.-artikel af te zien.

Rekening houdend enerzijds met de „goodwill”, die voor de Benelux van Japanse zijde zou worden verkregen door in het huidige stadium aan het Japanse verlangen tegemoet te komen, alsmede met het feit, dat een dergelijke beslissing van de Benelux ook in het kader van het G.A.T.T. welkom zou zijn, en anderzijds met de wenselijkheid de bestaande waarborgen tegen een mogelijke marktverstoring door goedkope Japanse produkten te behouden, werd een voor de gegeven situatie passende oplossing gevonden. In de eerste plaats werd bij Protocol (*Trb.* 1963, 111) artikel III van de Handelsovereenkomst van 1960 in die zin gewijzigd, dat partijen overeenkomen hun handelsbetrekkingen door het G.A.T.T. te laten regelen; bij deze wijziging werd geschrapt het tweede lid van genoemd verdragsartikel, waarin de partijen zich de rechten, te ontnemen aan artikel XXXV van het G.A.T.T. voorbehielden. Het is de Benelux mogelijk het beroep op dat artikel XXXV in te trekken, omdat tegelijk met bovengenoemde wijziging een in een tweede protocol (*Trb.* 1963, 112) opgenomen nadere overeenkomst is gesloten. Deze houdt in, dat partijen in geval van dreigende of ontstane marktverstoring in gezamenlijk overleg een oplossing daarvoor trachten te vinden en — indien dit overleg niet tot resultaat leidt of een kritieke situatie het tijdig plegen van overleg belet — elk voor zich de noodzakelijke invoerbeperkingen kunnen toepassen. De nieuwe regeling is behalve in beide bovengenoemde protocollen ten dele ook nog vervat in Vastgestelde Notulen en Brieven (*Trb.* 1963, 110). Het tweede protocol bij de Handelsovereenkomst 1960, waarin de tot dusverre geldende vrijwaringsregeling is opgenomen, treedt, zoals daarin is bepaald, buiten werking, wanneer het G.A.T.T. van toepassing wordt tussen de Overeenkomstsluitende Partijen.

Materieel wijkt de nieuwe regeling ter voorkoming van marktverstoring (*Trb.* 1963, 112) niet af van wat in 1960 werd overeengekomen. Zij zal na zes jaar worden beëindigd, indien de Verdragssluitende Partijen aldus vóór afloop van die periode besluiten. Dit betekent derhalve, dat, indien de partijen daartoe niet besluiten, de overeenkomst van kracht blijft en wel — zoals voorts is bepaald — tot tussen de E.E.G.-landen enerzijds en Japan anderzijds een handelsakkoord van kracht is geworden of binnen het kader van de G.A.T.T.-bepalingen een algemene en multilaterale oplossing is gevonden met betrekking tot marktverstoring, die voor beide partijen aanvaardbaar is.

Een Japans voorstel, de geldigheidsduur van deze „vrijwaringsovereenkomst” — overeenkomstig de regeling, die Japan in 1962 met het Verenigd Koninkrijk heeft getroffen — tot zes jaar te beperken, werd door de Benelux afgewezen.

Van de lid-staten van de Europese Economische Gemeenschap heeft, behalve de Benelux, ook Frankrijk destijds ten aanzien van Japan een beroep gedaan op artikel XXXV van het G.A.T.T. Inmiddels heeft Frankrijk een soortgelijke overeenkomst gesloten als thans tussen de Benelux en Japan tot stand is gekomen. Hoewel de Bondsrepubliek Duitsland en Italië ten aanzien van Japan geen beroep hebben gedaan op bovengenoemd G.A.T.T.-artikel, trachten deze landen thans

alsnog tot een vrijwaringsovereenkomst in bovenbedoelde zin te komen. De totstandkoming van een dergelijke overeenkomst zou een gemeenschappelijke E.E.G.-handelspolitiek ten aanzien van Japan bevorderen. Dat genoemde landen de materiële inhoud van de Benelux-Japanse overeenkomst wensen over te nemen, vloeit voort uit de erkenning, dat de daarin vastgelegde bepalingen als de meest doeltreffende beveiliging tegen marktverstoring zijn te zien.

B. Toelichting op de afzonderlijke bepalingen van de protocollen

Protocol tot wijziging van de op 8 oktober 1960 te Tokio ondertekende Handelsovereenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden, het Koninkrijk België en het Groothertogdom Luxemburg, enerzijds, en Japan, anderzijds (Trb. 1963, 111).

Artikel I vervangt de tekst van artikel III van de handelsovereenkomst van 1960 door een nieuwe, volgens welke de handelbetrekkingen tussen de Benelux en Japan door het G.A.T.T. zullen worden geregeld zo lang deze landen lid van het G.A.T.T. zijn. In de oude tekst van artikel III kwam in het eerste lid de wil tot uitdrukking de G.A.T.T.-behandeling zoveel mogelijk te benaderen, terwijl het tweede lid de hierboven vermelde vrijwaringsclausule bevatte met betrekking tot de rechten, die het beroep op artikel XXXV van het G.A.T.T. opleveren. Nu niet langer een beroep op genoemd G.A.T.T.-artikel wordt gedaan, is deze redactie uiteraard niet meer passend.

In *Artikel II* wordt bepaald, dat het eerste lid van artikel VI van de handelsovereenkomst, houdende, dat deze overeenkomst van toepassing is op Ruanda Urundi, vervalt. Dit houdt verband met de inmiddels gewijzigde status van dit gebied.

Protocol betreffende handelsbetrekkingen tussen het Koninkrijk der Nederlanden, het Koninkrijk België en het Groothertogdom Luxemburg, enerzijds, en Japan, anderzijds (Trb. 1963, 112).

Dit Protocol bevat de regeling van vrijwaring tegen marktverstoring. Deze regeling komt overeen met de regeling, die ter zake is opgenomen in het Tweede Protocol behorende bij de Handelsovereenkomst van 1960, met dien verstande, dat het nieuwe protocol in feite onopzegbaar is voor Japan.

In de paragrafen 1, 2 en 3 wordt de te volgen procedure bij marktverstoringe invoer, alsmede de aard der te nemen maatregelen vastgelegd. Indien redelijke bewijzen voorhanden zijn, dat door de invoer van enig produkt ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de binnenlandse producent, treden de Overeenkomstsluitende Partijen, op verzoek van het importerende land, onmiddellijk met elkaar in overleg ten einde tot een bevredigende oplossing te geraken. Indien partijen niet binnen een redelijke tijd tot overeenstem-

ming komen kan het importerende land tot kwantitatieve invoerrestricties overgaan. In kritieke omstandigheden kan het importerende land terstond de bedoelde maatregel nemen onder kennisgeving aan de andere partij.

Ingevolge *paragraaf 4* krijgt het exporterende land de bevoegdheid tegenmaatregelen van invoerbepalende aard te nemen, indien zijn belangen ernstig worden benadeeld door maatregelen, als in *paragraaf 2* en *3* bedoeld. Over de tegenmaatregelen dient echter eerst overleg te worden gepleegd.

Ingevolge *paragraaf 5* verbinden partijen zich, de maatregelen, genomen op grond van *paragraaf 2, 3* of *4* zo spoedig mogelijk te beëindigen.

Paragraaf 6 vormt de grondslag voor het, bij wijze van overgangsmaatregel, toepassen van invoerbepalingen, die in de „Vastgestelde Notulen” hierna worden besproken.

In *paragraaf 7* wordt de geldigheidsduur van het protocol geregeld.

C. Toelichting op de vastgestelde notulen (Trb. 1963, 110).

In *paragraaf 1* wordt overeengekomen, dat de door de Benelux ten aanzien van de handel met Japan toe te passen invoercontingenten voor het jaar 1963 voorshands gelijk zullen zijn aan die, welke voor het jaar 1962 hebben gegolden. Deze zullen worden gewijzigd, zodra de herziening daarvan als bedoeld in *paragraaf 2* zijn beslag zal hebben gekregen.

Van Japanse zijde wordt in *paragraaf 2* verklaard, dat overeenkomstig hetgeen tussen de Japanse Minister-President tijdens diens bezoek aan Nederland en België in november 1962 enerzijds en de Ministers-Presidenten van Nederland en België anderzijds, is besproken, van Benelux-zijde bijzondere pogingen zullen worden gedaan de lijst van kwantitatieve restricties, die bij de invoer in de Benelux ten aanzien van Japan gelden, zoveel mogelijk te beperken. De ervaring in de afgelopen jaren, dat, zoals in het algemene gedeelte reeds werd vermeld, nimmer een beroep op de vrijwaringsclausule behoefde te worden gedaan, versterkt de mening, dat aan het Japanse redelijke verlangen op voorzichtige wijze kan worden tegemoet gekomen.

Ten slotte is in *paragraaf 3* een niet-limitatieve omschrijving opgenomen van het begrip marktverstoring, die is gebaseerd op een desbetreffende door de G.A.T.T.-leden op 19 november 1960 aanvaarde omschrijving.

De Minister van Economische Zaken,

J. E. ANDRIESEN.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

J. LUNS.